

พระราชบัญญัติ
พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
พ.ศ. ๒๕๓๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔

เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติพนักงาน
รัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติ
ไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้
ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(๑) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้ง
องค์การของรัฐบาลหรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และ
หมายความรวมถึงหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ

(๒) บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่กระทรวง
มหาดไทย หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า และหรือรัฐวิสาหกิจ
ตาม (๑) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานและลูกจ้างของ
รัฐวิสาหกิจแต่ไม่หมายความรวมถึงฝ่ายบริหาร

“ฝ่ายบริหาร” หมายความว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจ
ตั้งแต่ระดับหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไป และหมายความรวมถึง
ผู้อำนวยการ ผู้ว่าการ กรรมการผู้จัดการใหญ่ กรรมการผู้จัดการ และ
ผู้จัดการด้วย

“สิทธิประโยชน์” หมายความว่า สิทธิประโยชน์
เกี่ยวกับวันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง เงินเดือน และสวัสดิการของพนักงาน

“นัดหยุดงาน” หมายความว่า การที่พนักงานร่วมกันไม่ทำงานหรือร่วมกันเฉยงาน ถ่วงงาน หรือกระทำโดยวิธีใด ๆ ทั้งนั้นเพื่อให้การดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจต้องหยุดชะงักหรือช้าลง เป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่รัฐวิสาหกิจหรือประชาชน

“สมาคม” หมายความว่า สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ
ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการ
รัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง
ให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรี
แต่งตั้งจากข้าราชการให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงาน
เจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

การแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๑

คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์” ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมแรงงาน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากฝ่ายบริหารห้าคน ผู้แทนพนักงานห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิห้าคน และให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้แทนพนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้นำยกของสมาคมคัดเลือกกันเอง และเสนอรายชื่อให้รัฐมนตรีเพื่อแต่งตั้ง

มาตรา ๗ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองคราวติดต่อกัน

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๗ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะมีการกระทำอันเป็นการต้องห้ามหรือมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือ

(๖) ได้รับความจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๘ ในกรณีที่กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งดำรงตำแหน่งครบตามวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ ไปพลางก่อนจนกว่า กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานในที่ประชุม

มติในที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มนอกเสียงหนึ่งเป็นเสียงขาด

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานของสิทธิประโยชน์

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ในเรื่องสิทธิประโยชน์ของพนักงานตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง

(๓) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ และมาตรา ๔๑

(๔) พิจารณาวินิจฉัยคำร้องของพนักงานตามมาตรา ๒๐

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย มาตรฐานของสิทธิประโยชน์ตาม (๑) เมื่อได้รับความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจทุกแห่ง

การพิจารณาตาม (๒) ให้คำนึงถึงมาตรฐานของสิทธิประโยชน์ตาม (๑)

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ แล้วรายงานต่อคณะกรรมการ

ให้นำมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ให้กรรมการหรืออนุกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือ

สอบถาม หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ

ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจความสะดวก ชี้แจงข้อเท็จจริง ตอบหนังสือสอบถามหรือส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการหรืออนุกรรมการ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

หมวด ๒

คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ขึ้นในรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง ประกอบด้วย กรรมการของรัฐวิสาหกิจนั้นคนหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจแห่งนั้นกำหนด เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนฝ่ายบริหารซึ่งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจแต่งตั้งจากฝ่ายบริหารของรัฐวิสาหกิจนั้นตามจำนวนที่คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน และผู้แทนของสมาคมในรัฐวิสาหกิจซึ่งสมาคมได้เลือกจากสมาชิกมีจำนวนเท่ากับจำนวนผู้แทนฝ่ายบริหารเป็นกรรมการ

ในกรณีที่ไม่มีสมาคมในรัฐวิสาหกิจใด หรือในระหว่างที่สมาคมต้องเลิกไปตามมาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจนั้นแต่งตั้งพนักงานจำนวนเท่ากับจำนวนผู้แทนฝ่ายบริหารเข้าร่วมเป็นกรรมการ

มาตรา ๑๕ กรรมการกิจการสัมพันธ์อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองคราวติดต่อกัน

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๕
กรรมการกิจการสัมพันธ์พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) พ้นจากการเป็นฝ่ายบริหาร สมาชิกของสมาคมหรือพนักงาน

(๕) พ้นจากการเป็นผู้แทนของฝ่ายบริหาร ผู้แทนของสมาคม หรือผู้แทนพนักงาน แล้วแต่กรณี

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

เมื่อกรรมการกิจการสัมพันธ์พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งกรรมการกิจการสัมพันธ์แทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง หรือเมื่อกรรมการกิจการสัมพันธ์ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามร้องขอ

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ปรีกษาหารือเพื่อเสนอให้คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจัดให้มีหรือปรับปรุงระเบียบข้อบังคับในการทำงานอันเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารและพนักงาน

(๒) พิจารณาคำร้องทุกข์ของพนักงานหรือของสมาคมเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับของรัฐวิสาหกิจนั้น

(๓) พิจารณาข้อเสนอของสมาคมเพื่อปรับปรุงสิทธิประโยชน์ของพนักงาน

ในการพิจารณาข้อเสนอตาม (๓) ให้คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์คำนึงถึงฐานะ ความรับผิดชอบ และความสามารถของรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนผลกระทบต่อการบริการประชาชน และถ้าข้อเสนออันนี้เกี่ยวกับการเงิน ให้คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์เสนอผลการพิจารณาต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

ให้คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์เสนอผลการพิจารณาคำร้องทุกข์ของพนักงานตาม (๒) หรือข้อเสนอของสมาคมตาม (๓) ต่อผู้บังคับบัญชาของรัฐวิสาหกิจและกระทรวงเจ้าสังกัดเพื่อดำเนินการต่อไป

ผู้ร้องหรือสมาคมซึ่งไม่พอใจผลการพิจารณาคำร้องทุกข์ตาม (๒) หรือข้อเสนอเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์อันไม่เกี่ยวกับการเงินตาม (๓) ของคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ แล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบผลการพิจารณา

ให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์และแจ้งผลให้ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

คำวินิจฉัยชี้ขาดหรือการให้ หรือการไม่ให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด ให้ฝ่ายบริหารและพนักงานปฏิบัติตามคำวินิจฉัยดังกล่าว

พนักงานหรือสมาคมจะยื่นคำร้องทุกข์หรือข้อเสนอที่โต้แย้งคำวินิจฉัยชี้ขาดแล้วในงบประมาณเดียวกันนั้นอีกไม่ได้

มาตรา ๑๘ ไม่ว่าในกรณีใดห้ามมิให้พนักงานนัดหยุดงานหรือดำเนินการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการนัดหยุดงาน

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ฝ่ายบริหารเลิกจ้าง หรือโยกย้ายพนักงาน เพราะเหตุที่พนักงานได้ดำเนินการขอจัดตั้งสมาคม หรือเข้าเป็นสมาชิกหรือกรรมการสมาคม กรรมการกิจการสัมพันธ์ หรือกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ หรือดำเนินการฟ้องร้อง เป็นพยาน หรือให้หลักฐาน ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ นายทะเบียน หรือคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นการฟ้องร้องเท็จ เป็นพยานเท็จ หรือให้หลักฐานเท็จ

พนักงานผู้ได้รับความเสียหายตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเสียหาย

ให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดและออกคำสั่งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้อง และให้ฝ่ายบริหารและพนักงานปฏิบัติตามคำสั่งต่อไป

หมวด ๓

สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ

มาตรา ๒๑ สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจจะขึ้นได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทแห่งพระราชบัญญัติ^๕ และมัตถุที่ประสงค์เพื่อ

(๑) ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างพนักงานกับฝ่ายบริหาร และระหว่างพนักงานด้วยกัน

(๒) พิจารณาช่วยเหลือพนักงานตามคำร้องทุกข์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์

(๓) พิทักษ์และคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของพนักงานให้รัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งมีสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจได้เพียงสมาคมเดียว

มาตรา ๒๒ สมาคมต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบของพนักงานทั้งหมด มีข้อบังคับและต้องจดทะเบียนก่อนนายทะเบียน เมื่อได้จดทะเบียนแล้วให้สมาคมเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๒๓ ผู้มีสิทธิจัดตั้งสมาคมต้องเป็นพนักงานในรัฐวิสาหกิจเดียวกัน บรรณัติภาวะ และมีสัญชาติไทย

มาตรา ๒๔ การขอจดทะเบียนสมาคม ให้พนักงานผู้มีสิทธิจัดตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคนเป็นผู้เริ่มก่อการ ยื่นคำขอเป็นหนังสือตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดก่อนนายทะเบียน พร้อมด้วยร่างข้อบังคับของสมาคมอย่างน้อยสามฉบับ และบัญชีรายชื่อและลายมือชื่อของ

ผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสมาคมไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของ
พนักงานทั้งหมด

เมื่อนายทะเบียนรับคำขอจดทะเบียนสมาคมแล้ว ให้นายทะเบียน
เปิดเผยโดยเปิดเผย ณ สถานที่ทำงานในรัฐวิสาหกิจของพนักงานผู้
เริ่มก่อการนั้น เพื่อให้พนักงานทั้งหมดทราบ

มาตรา ๒๕ ข้อบังคับของสมาคมต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ซึ่งต้องมีคำว่า “สมาคมพนักงาน
รัฐวิสาหกิจ” กำกับไว้หน้าชื่อนั้นด้วย

(๒) วัตถุประสงค์

(๓) ที่ตั้งสำนักงาน

(๔) วิธีรับสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพ

(๕) อัตราเงินค่าสมัครและค่าบำรุงและวิธีการชำระ

เงิน

(๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๗) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการ การใช้จ่าย การ
เก็บรักษาเงิน และทรัพย์สินอื่น ตลอดจนการทำบัญชีและการตรวจบัญชี

(๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่

(๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนกรรมการสมาคม

ซึ่งอย่างมากต้องไม่เกินสามสิบคน การเลือกตั้งกรรมการสมาคม วาระ
ของการเป็นกรรมการสมาคม ซึ่งจะกำหนดให้นายกสมาคมอยู่ใน
ตำแหน่งเกินสองคราวติดต่อกันไม่ได้ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ
สมาคมและการประชุมของคณะกรรมการสมาคม

มาตรา ๒๖ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอจดทะเบียนสมาคมและตรวจสอบแล้วเห็นว่า วัตถุประสงค์ถูกต้องตามขอบเขตของมาตรา ๒๑ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติถูกต้องตามมาตรา ๒๓ คำขอตั้งกล่าวมีข้อความตลอดจนเอกสารหลักฐานครบถ้วนถูกต้องตามมาตรา ๒๔ และข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา ๒๕ มีลายมือชื่อผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสมาคมเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบของพนักงานทั้งหมด และยังไม่มีการจดทะเบียนสมาคมขึ้นในรัฐวิสาหกิจนั้น ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนสมาคมแก่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนดังกล่าวทันที

คำขอจดทะเบียนรายใดมีข้อความตลอดจนเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนถูกต้องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสมาคมไม่ถึงร้อยละสามสิบของพนักงานทั้งหมดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนรายดังกล่าวดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนภายในกำหนดเวลาหนึ่งนับแต่วันที่นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ทราบ ถ้าผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนไม่ดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลานั้น ให้ถือว่าคำขอจดทะเบียนสมาคมรายดังกล่าวเป็นอันตกไป

กรณีผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนสมาคมเกินกว่าหนึ่งราย หากคำขอจดทะเบียนรายใดมีข้อความและเอกสารหลักฐานครบถ้วนถูกต้องตลอดจนมีจำนวนผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสมาคมถึงร้อยละสามสิบของพนักงานทั้งหมดตามวรรคหนึ่งเป็นลำดับแรกให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน

และออกไปสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนรายนั้น ก่อน ถ้ามีคำขอจดทะเบียนสมาคมที่มิเอกสารหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง ตลอดจนมีผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสมาคมถึงร้อยละสามสิบของ พนักงานทั้งหมดตามวรรคหนึ่งพร้อมกันตั้งแต่สองรายขึ้นไป ให้นายทะเบียนดำเนินการให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนแต่ละรายมาร่วมพิจารณา ทำความตกลงเพื่อรวมคำขอจดทะเบียนนั้น ๆ ให้เป็นคำขอเดียวกัน ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ให้รับจดทะเบียนและออกไปสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียน รายที่มีจำนวนรายชื่อผู้แสดงความจำนงเข้าเป็นสมาชิกสมาคมมากที่สุด

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนต่อ รัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๗ ให้นายทะเบียนประกาศการจดทะเบียนสมาคมใน ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๘ ให้ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคม จัดให้มีการประชุม ใหญ่สามัญครั้งแรกภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียน เพื่อ เลือกตั้งคณะกรรมการสมาคมและมอบหมายการทั้งปวงให้แก่คณะกรรมการสมาคม และอนุมัติร่างข้อบังคับที่ผู้ยื่นแก่นายทะเบียนตาม มาตรา ๒๖

เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งคณะกรรมการสมาคม และอนุมัติร่างข้อบังคับแล้วให้นำสำเนาข้อบังคับและรายชื่อที่อยู่ อาชีพหรือวิชาชีพของกรรมการสมาคมไปจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ

การประชุมใหญ่ไม่ว่ากรณีใดๆ ให้กระทำได้เฉพาะในวันที่เป็นวันหยุดราชการหรือวันหยุดตามประเพณี

มาตรา ๒๘ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมและการเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมจะกระทำได้โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำไปจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับและการเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมตามวรรคหนึ่งจะมีผลใช้บังคับต่อเมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนแล้ว

ให้นำมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับแก่การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสมาคมในรัฐวิสาหกิจใด จะต้องเป็นพนักงานในรัฐวิสาหกิจนั้น และต้องไม่เป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานใดๆ

มาตรา ๓๑ สมาชิกของสมาคมมีสิทธิขอตรวจสอบทะเบียนสมาชิก เอกสารหรือบัญชี เพื่อทราบการดำเนินงานของสมาคมได้ในเวลาเปิดทำการ

ในการขอตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของสมาคมต้องให้ความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๓๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสมาคมสิ้นสุดลงเมื่อ ตาย ลาออก ที่ประชุมใหญ่ให้ออก ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๓๐ หรือมีเหตุอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของสมาคม

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกของสมาคม ให้สมาคมมี อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ยื่นข้อเสนอต่อคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์แทนสมาชิก
- (๒) ยื่นคำร้องทุกข์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่อ คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์แทนสมาชิก
- (๓) ตั้งผู้แทนเข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการ กิจการสัมพันธ์
- (๔) จัดให้มีการให้บริการเพื่อสวัสดิการของสมาชิก หรือจัดสรรเงินหรือทรัพย์สินเพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ ตามที่ประชุม ใหญ่เห็นสมควร
- (๕) เรียกเก็บเงินค่าสมัครเป็นสมาชิกและเงินค่า บำรุงตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับของสมาคม
- (๖) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ ประสงค์ที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐

มาตรา ๓๔ ให้สมาคมมีคณะกรรมการสมาคมเป็นผู้ดำเนินกิจการ และเป็นผู้แทนของสมาคมในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อกำหนด คณะกรรมการสมาคมจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนทำ แทนก็ได้

คณะกรรมการสมาคมอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสมาคมเพื่อปฏิบัติงานตามที่มอบหมายได้

มาตรา ๓๕ ผู้ซึ่งจะได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเป็นกรรมการสมาคมหรืออนุกรรมการสมาคมตามมาตรา ๓๔ ต้องเป็นสมาชิกของสมาคมนั้น และไม่เป็นผู้ซึ่งนายทะเบียนสั่งให้ออกจากตำแหน่งกรรมการสมาคมภายในระยะเวลาหนึ่งนับแต่วันที่นายทะเบียนสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๓๖ สมาคมจะกระทำการดังต่อไปนี้ได้ก็แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (๒) เลือกตั้งกรรมการสมาคม เลือกตั้งผู้สอบบัญชีรับรองบุคคล รายงานประจำปี และงบประมาณ
- (๓) จัดให้มีการให้บริการเพื่อสวัสดิการของสมาชิกหรือจัดสรรเงินหรือทรัพย์สินเพื่อสาธารณประโยชน์
- (๔) รับเงินช่วยเหลือจากบุคคลหรือนิติบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย
- (๕) เลิกสมาคม

มาตรา ๓๗ สมาคมต้องจัดให้มีทะเบียนสมาชิกตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดและเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ในเวลาทำการ

ให้สมาคมประกาศวันและเวลาเปิดทำการไว้ที่สำนักงาน

มาตรา ๓๘ ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายมีอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) เข้าไปในสำนักงานของสมาคมในเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบกิจการของสมาคม
- (๒) สั่งให้กรรมการสมาคม อนุกรรมการสมาคม และเจ้าหน้าที่ของสมาคมส่งหรือแสดงเอกสารหรือบัญชีของสมาคมเพื่อประกอบการพิจารณากรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น
- (๓) สอบถามบุคคลใน(๒) หรือเรียกบุคคลดังกล่าวมาเพื่อสอบถามหรือให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสมาคม

มาตรา ๓๙ สมาคมย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ถ้ามีข้อบังคับของสมาคมกำหนดให้เลิกในกรณีใด เมื่อมีกรณีนั้น
- (๒) เมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติให้เลิก
- (๓) เมื่อมีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าร้อยละสามสิบของจำนวนพนักงานทั้งหมด
- (๔) เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกเนื่องจากสมาคมกระทำการอันเป็นการขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ
- (๕) เมื่อล้มละลาย

มาตรา ๔๐ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้กรรมการสมาคมผู้ใด
ผู้หนึ่ง หรือคณะกรรมการสมาคมออกจากตำแหน่งได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการ
ขัดขวางการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ
นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) ดำเนินกิจการไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ประสงค์
ของสมาคมอันเป็นการขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม
อันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภัยแก่เศรษฐกิจหรือความมั่นคงของ
ประเทศ หรือ

(๓) ให้หรือยินยอมให้ผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งมิใช่กรรมการ
สมาคมเป็นผู้ดำเนินการของสมาคม

คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือและแจ้งให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง
และสมาคมทราบโดยมิชักช้า

เมื่อนายทะเบียนสั่งให้ออกจากตำแหน่งตามมาตราแล้ว ให้แจ้ง
ผู้บังคับบัญชาของพนักงานซึ่งเป็นกรรมการนั้นเพื่อดำเนินการลงโทษทาง
วินัยต่อไป

มาตรา ๔๑ ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งให้ออกจากตำแหน่งกรรมการสมาคม
ตามมาตรา ๔๐ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อคณะกรรมการ โดยทำเป็น
หนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

ให้คณะกรรมการวินิจฉัยขาดอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ
ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ คำวินิจฉัยขาดของ
คณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๒ สมาคมต้องจัดให้มีการตรวจสอบบัญชี และต้อง
เสนอบัญชีพร้อมด้วยรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีต่อที่ประชุม
ใหญ่

เมื่อที่ประชุมใหญ่รับรองบัญชีและรายงานการสอบบัญชีแล้ว ให้
ส่งสำเนาหนึ่งชุดให้แก่ นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุม
ใหญ่มีมติรับรอง

หมวด ๔

สำนักงานคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

มาตรา ๔๓ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
ขึ้นในกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการและคณะ
อนุกรรมการตามพระราชบัญญัติ
- (๒) เก็บ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถิติ
ประโยชน์ของพนักงาน
- (๓) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุ
กรรมการมอบหมาย

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๔ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวก ขัดขวาง ไม่ตอบหนังสือ สอบถาม ไม่ชี้แจงข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่ กรรมการหรืออนุกรรมการตามมาตรา ๑๓ หรือนายทะเบียนหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตามมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดขยงส่งเสริมหรือสนับสนุนการกระทำผิดตามวรรคหนึ่ง ต้อง ระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๔๖ ผู้ใดดำเนินกิจการใด ๆ ในรัฐวิสาหกิจในลักษณะ หรือทำนองเดียวกันกับสมาคมโดยยังไม่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๗ ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ หรือกรรมการสมาคมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินวันละห้าสิบบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๔๘ สมาคมใดรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกโดยฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๔๘ สมาคมใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ หรือ
มาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

กรรมการสมาคมผู้ใดรู้เห็นเป็นใจให้สมาคมกระทำการฝ่าฝืนหรือ
ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
หนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๐ ผู้ใดใช้ชื่ออักษรไทยประกอบว่า "สมาคมพนักงาน
รัฐวิสาหกิจ" หรืออักษรต่างประเทศซึ่งมีความหมายทำนองเดียวกัน
ประกอบในป้ายชื่อ ตวงตรา จดหมาย ใบแจ้งความหรือเอกสารอย่างอื่น
เกี่ยวกับกิจการธุรกิจโดยมิได้เป็นสมาคม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่ง
พันบาท และปรับอีกเป็นรายวันไม่เกินวันละห้าสิบบาท จนกว่าจะเลิกใช้

มาตรา ๕๑ เมื่อสมาคมได้เลิกตามพระราชบัญญัตินี้ กรรมการ
หรือนุกรรมการสมาคมผู้ใดขัดขวางการดำเนินการของผู้ชำระบัญชี ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๒ ผู้ใดยังคงดำเนินกิจการของสมาคมซึ่งได้เลิกไปแล้ว
ตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่การชำระบัญชีของสมาคม ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๓ ในระหว่างที่ยังไม่มีการจัดตั้งสมาคมตามพระราช
บัญญัตินี้ถึงห้าสมาคม ผู้แทนพนักงานตามมาตรา ๖ ให้แต่งตั้งจาก

พนักงานที่รัฐมนตรีเห็นสมควร และให้พนักงานที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าว อยู่ในตำแหน่งกรรมการจนกว่าจะสามารถแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๖ วรรคสองได้ ซึ่งต้องกระทำภายในสัปดาห์นับแต่มีการจัดตั้งสมาคมตาม พระราชบัญญัติดังกล่าว

มาตรา ๕๔ บรรดาคำร้องกล่าวหา ข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพ การจ้าง ข้อพิพาทแรงงานของฝ่ายบริหารหรือพนักงาน ซึ่งยังไม่ถึงที่สุด ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ในวันที่พระราชบัญญัติฉบับบังคับ ให้ ผู้ยื่นคำร้องกล่าวหา ผู้แจ้งข้อเรียกร้อง หรือรัฐวิสาหกิจนั้นนำเรื่องเข้าสู่ การชขาดของคณะกรรมการภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราช บัญญัติฉบับบังคับ

บรรดาข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง คำชขาดของผู้ชขาด ข้อพิพาทแรงงาน หรือคำวินิจฉัย คำชขาด หรือคำสั่งของคณะกรรมการ แรงงานสัมพันธ์ถึงที่สุดแล้วตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งมี อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับบังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไป

มาตรา ๕๕ บรรดาสภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจซึ่งตั้งขึ้นตาม กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ให้เป็นอันสิ้นสุดลง เว้นแต่การดำเนินการ เพื่อการชำระบัญชี

เมื่อชำระบัญชีแล้ว ถ้าทรัพย์สินเหลืออยู่ให้โอนทรัพย์สินนั้นให้ แก่สมาคมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติในรัฐวิสาหกิจนั้น ถ้าการโอน ทรัพย์สินดังกล่าวไม่อาจกระทำให้แล้วเสร็จได้ภายในหนึ่งนับแต่เสร็จสิ้น การชำระบัญชี ให้โอนทรัพย์สินนั้นให้แก่บุคคลอื่นตามที่ได้ระบุไว้ใน

ข้อบังคับของสหภาพแรงงานนั้น ๆ ถ้าไม่มีข้อบังคับหรือในข้อบังคับมิได้
ระบุให้โอนทรัพย์สินที่เหล่านั้นให้แก่นิติบุคคลใด ให้ดำเนินการโอน
ทรัพย์สินนั้นให้แก่สภาภาษาไทย

มาตรา ๕๖ คณะกรรมการสหภาพแรงงานและคณะกรรมการ
ลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ให้เป็น
อันสิ้นสุดลง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่
รัฐวิสาหกิจเป็นกิจการของรัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออำนวยประโยชน์แก่ประเทศชาติ และ
ประชาชน และมีหลายรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
แก่ประชาชน มีความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับรัฐตลอดจนการคุ้มครองสิทธิ
ประโยชน์ แตกต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างในกิจการของ
เอกชน สมควรมีกฎหมายกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานรัฐวิสาหกิจกับรัฐ
การจัดตั้งสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นข้อเสนอ
และข้อร้องทุกข์ องค์กรทหาหน้าพิจารณาและชขาดข้อเสนอเป็นการเฉพาะแตก
ต่างไปจากกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ที่บังคับใช้ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างใน
องค์กรของเอกชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้